

Programma 3 Water en bodem

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

In 2021 is op 3 december 2021 door Provinciale Staten het Regionaal Water en Bodem Programma 2022-2027 (RWP) vastgesteld. In navolging daarvan zijn in december 2021 voor deze nieuwe planperiode ambitieuze uitvoeringsafspraken gemaakt (onder de noemer 'maatwerkovereenkomsten') met de waterschappen voor de uitvoering van onder meer Kader Richtlijn Water (KRW)-maatregelen, uitvoeringsmaatregelen uit het programma Natuur en uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak. Deze afspraken als uitwerking van de Koepelovereenkomst GroenBlauw 2021-2027 welke in maart 2021 is gesloten met de waterschappen. De afspraken borgen continuïteit in de uitvoering en versnellen de uitvoering waar nodig en mogelijk. Ook is in december 2021 het Grondwaterconvenant 2022-2027 tussen 13 Brabantse (water)partijen getekend met afspraken over het verbeteren van het grondwatersysteem. De provincie en haar partners nemen hiermee, nog meer dan in voorgaande planperiodes, gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het werken aan een klimaatrobust water- en bodemsysteem voor de korte én lange termijn.

Verder heeft programma Water en bodem bijgedragen aan het verder vorm in inhoud geven aan de provinciale Gebiedsgerichte Aanpak groenblauw, omdat deze essentieel is voor het bereiken van de doelstellingen uit het RWP. In het kader van de samenwerking met de 13 werkregio's van gemeenten en waterschappen in Zuid-Nederland is een Uitvoeringsprogramma en –agenda klimaatadaptatie Zuid-Nederland opgesteld die in maart 2021 bestuurlijk is vastgesteld in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas. Aan diverse belangrijke uitvoeringstrajecten en samenwerkingsverbanden zijn (mede) vorm en inhoud gegeven, waaronder BodemUp 2.0, Schoon Water (tegengaan van verontreiniging van grond- en oppervlaktewater), samenwerkingsafspraken Deltaplan Hoge Zandgronden 2022-2027 (stimuleringsmaatregelen waterbeschikbaarheid en -kwaliteit) en samenwerkingsafspraken Zuidwestelijke Delta (wateropgaven in combinatie met andere gebiedsopgaven in samenwerking met provincies, waterschappen en andere partijen in het gebied op het grensvlak van West-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland).

Voor hoogwaterbescherming is de planuitwerkingsfase Oeffelt gestart en de planuitwerking aanbesteed. Bij Meanderende Maas (Ravenstein-Lith) is de planuitwerkingsfase gestart. Beide betreffen grootschalige, meerjarige projecten waarover in het kader van het MIRT-overleg tussen rijk en provincie(s) afspraken zijn gemaakt over financiering en uitvoering.

De aanpak van bodemverontreinigingen is conform planning uitgevoerd. Ten aanzien van het onderwerp diffuse loodverontreinigingen zijn flinke stappen gezet met het opstellen van een verwachtingenkaart en het vormgeven van de samenwerking met de Brabantse gemeenten.

De coronacrisis heeft gezorgd voor vertraging op samenwerkingstrajecten zoals de klimaatadaptatiedialogen, enkele uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie, enkele uitvoeringsprojecten (inrichtingsmaatregelen KRW en wateroverlast) en gebiedsontwikkelingsprogramma Waterpoort. Hierdoor zijn tevens de financiële realisaties achtergebleven. We zetten deze middelen alsnog in voor nog te leveren prestaties uit het RWP waarbij we via de adaptieve programmering strakker gaan sturen op de realisatie. Zoals ook afgesproken in de maatwerkovereenkomsten met de waterschappen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Klimaatproof Brabant. Realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en bijbehorend gebruik

Indicator: Mate waarin gebieden klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht (100% in 2050).

Stand van zaken

De noodzaak en urgentie van klimaatadaptatie wordt steeds meer onderkend. Klimaatadaptatie wordt als opgave dan ook in toenemende mate als integrale opgave meegenomen in beleid en uitvoering van zowel provincie als externe partners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bewustwording, samenwerking en verankering ‘klimaatbestendig handelen’

Omschrijving (toelichting)

We borgen klimaatadaptatie in al onze provinciale opgaven en brengen daarvoor kwetsbaarheden in beeld. In 2020 is een provinciale klimaatstresstest uitgevoerd die in 2021 verder is aangescherpt en verdiept. We werken samen met onze partners, waaronder gemeenten en waterschappen, aan een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie Zuid-Nederland, ontwikkelen en delen kennis ondermeer via ons klimaatportaal (www.klimaatadaptatiebrabant.nl) en stimuleren het uitvoeren van klimaatadaptatiedialogen door gemeenten.

Indicator	2021	2022	2023	2024
<i>Voortgang beleidsmatige implementatie</i>				
Definitief uitvoeringsprogramma (2022-2027)	1			
Stresstest provincie			1 (actualisatie)	
Dialogen gemeente	62			

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is een Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie Zuid-Nederland 2022-2027 vastgesteld. De provinciale klimaatstresstest is in 2021 uitgevoerd en zal ook de komende jaren verder worden uitgewerkt. Alle Brabantse gemeenten hebben inmiddels (regionale) klimaatadaptatiedialogen gevoerd.

Concrete aanpak in projecten en gebieden

Omschrijving (toelichting)

We dragen (financieel) bij aan projecten uit het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie Zuid-Nederland. In enkele gebieden (klimaatrobuuste beeklandschappen) gaan we grootschalig aan de slag met waterschappen, gemeenten, grondeigenaren en (drinkwater)bedrijven. Door gebiedsgericht te werken laten we maatregelen gericht op klimaatadaptatie samenvallen met de ontwikkelaanpak stikstof, de aanpak van watertekorten (anti-verdrogings- en bodemherstelmaatregelen buiten de natte natuurparels, maar ook Deltaplan Hoge Zandgronden) en het stimuleren van de kringlooplandbouw (zie programma Landbouw en Voedsel).

Indicator	2021	2022	2023	2024
<i>Voortgang uitvoering</i>				
Aantal provinciaal gefinancierde projecten	30	40	50	*
Aantal grote gebiedsopgaven dat is gestart (cumulatief)*	3	4	5	*

* In overleg met onze samenwerkingspartners gaan we de ambitie concretiseren; denk aan een formulering als ‘in 2023 is 10.000 ha waterrobuust ingericht’. De formulering en daarbij passende methodiek is nog niet

voorhanden en zal in gezamenlijkheid met o.a. de waterschappen en belanghebbenden tot stand moeten komen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is het overgrote deel van de uitvoeringsprojecten uitgevoerd. Een klein deel is mede door Corona vertraagd. In het kader van de GGA groenblauwe opgaven en pilots klimaatrobuuste beekdalen zijn en worden gebiedsprojecten opgestart.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Veilig Water. Blijven zorgen voor veiligheid door de bescherming tegen hoogwater

Indicatoren:

- Het percentage rivierenlandschap waar sprake is van sterke dijken in combinatie met een uitbreiding van de afvoercapaciteit.
- De regionale keringen zijn veilig (100% voldoet aan de norm).

Stand van zaken

De veiligheid is gewaarborgd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2021	2022	2023	2024
Km te herstellen regionale keringen waterschap Brabantse Delta (cumulatief)	10,6	15,9	21,4	

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het project Verbetering Regionale Keringen Mark, Dintel, Vliet (MDV) betreft een opgave van 21,4 km dijkversterking als resultaat van een aanvullende toetsing 2017. In 2020 is tezamen met de aanleg van 2 keermiddelen bij Etten-Leur hiervan 2,5 km gerealiseerd. De resterende 18,9 km bevindt zich nu in de Projectplan Waterwet (PPWW) procedure. De planning is dat de versterking van deze waterkeringen in 2023 gereed is en voor het einde van 2025 helemaal wordt afgerond (incl. nazorg, evaluatie). We passen hierop de streefwaarden aan bij de eerste bestuursrapportage 2022.

Uitvoeren Deltaprogramma Maas

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2021	2022	2023	2024
-----------	------	------	------	------

*Voortgang rivierverruimingsprojecten
(MIRT fase)*

* Lob van Gennep	Verkenning	Planstudie	Planstudie Uitvoering	Uitvoering tot 2026
* Meanderende Maas	Planstudie	Uitvoering	Planstudie/ Uitvoering	Uitvoering tot 2028
* Oeffelt	Planstudie	Planstudie	Uitvoering	Uitvoering tot 2027
* Verlengen brug Veerweg Alphen	Uitvoering			

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor rivierverruiming hadden we meer nieuwe gebiedsprojecten op willen starten. Hier lopen we er echter tegen aan dat de kaders en financiering van het Rijk voor de rivieren (Integraal Riviermanagement) respectievelijk nog niet zijn vastgelegd en nog niet beschikbaar zijn in de rijksbegroting. Het college voert gesprekken met het Rijk om snel te komen met een helder kader en om (nog) meer gebiedsgericht te gaan werken met (meer) mandaat voor de regio. Het verlengen van de brug Veerweg Alphen is aangehouden door de provincie Gelderland.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Voldoende Water. Zorgen voor voldoende grond- en oppervlaktewater (voorkomen van overlast en tekorten)

Indicatoren:

- Diep grondwater: Grondwaterstand en stijghoogte in de grondwaterlichamen voldoet aan de norm (uiterlijk 2027 moeten beide grondwaterlichamen voldoen, 1 voldoet momenteel niet).
- Ondiep grondwater: Areaal natte natuurparels dat niet langer verdroogd is (uiterlijk 2027 is 36.000 ha NNP niet langer verdroogd).
- Het Brabants grondgebied voldoet aan de norm voor regionale wateroverlast (elke 6 jaar worden de inspanningen gekwantificeerd).

Stand van zaken

Alle bovenstaande indicatoren vergen een lange termijn aanpak en medewerking van veel partijen. We moeten meer inzet plegen om bovenstaande indicatoren tijdig te halen. Daarom hebben we in 2021 nadere afspraken gemaakt met onze waterpartners: Voor het verbeteren van de grondwaterstoestand van de grondwaterlichamen zijn in 2021 afspraken gemaakt in het Grondwaterconvenant 2022-2027. Ook de uitwerking van de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak welke in 2021 is opgezet, en de afspraken in de Maatwerkovereenkomsten met de waterschappen (MOKs) die in 2021 zijn getekend, dragen bij aan het halen van de waterdoelen. De maatregelen om te voldoen aan de normen voor regionale wateroverlast zijn door de waterschappen opgenomen in hun Waterbeheerprogramma's en verwerkt in de MOKs. Deze maatregelen worden in de komende zes jaar uitgevoerd. Voor de hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch is door waterschap Aa en Maas een proces opgestart om te kunnen blijven voldoen aan de norm van 1/150 per jaar die voor deze regio geldt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Verdrogingsaanpak natte natuurparels

Omschrijving (toelichting)

Maatregelen om de waterhuishouding in verdroogde natte natuurparels op orde te krijgen. Voor 2020-2021 gelden bestaande afspraken, voor 2022-2027 worden nieuwe afspraken met de waterschappen gemaakt. We gaan daarin uit van de nieuwe integrale gebiedsaanpak, met maatregelen binnen en buiten de natte natuurparels, zoals omschreven in de Visie Klimaatadaptatie en de uitwerking van de bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant'.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Hectares binnen natte natuurparel waarin maatregelen zijn getroffen (cumulatief)	374	(*)	(*)	(*)
Hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen zijn getroffen, inclusief bodemverbeteringsmaatregelen (cumulatief)	2.000	5.000	10.000	(*)

(*) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Mede door Corona zijn tot en met 2021 minder hectares natte natuurparel gerealiseerd dan vooraf geschat, namelijk 286 ha in plaats van 374 ha. Daarmee is dit onderdeel van de indicator niet gehaald (oranje). Over de opgave tot en met 2027 worden in de eerste helft van 2022 uitvoeringsafspraken gemaakt met de partners in het kader van de Maatwerkovereenkomsten, GGA en adaptieve programmering. Daarnaast hebben 500 boeren deelgenomen aan BodemUp 1.0 met gemiddeld 5 hectare per deelnemer. Daarmee is dit onderdeel van de indicator wel gehaald (groen).

Watersysteem voldoet aan normen voor regionale wateroverlast

Omschrijving (toelichting)

De realisatie van gebieden voor waterberging waardoor overlast elders kan worden voorkomen.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Hectares gerealiseerde waterberging (cumulatief)	231(*)	(*)	(*)	(*)

(*) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Schoon Water. Herstellen van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater tot tenminste het basisniveau

Indicatoren:

- Alle oppervlaktewaterlichamen in Brabant voldoen aan alle waterkwaliteitseisen conform de Kaderrichtlijn Water in 2027.
- Het grondwater in de drinkwaterbronnen in Brabant blijft van goede kwaliteit.

Stand van zaken

De waterkwaliteit voldoet niet overal. Mede doordat het in uitvoering krijgen van oppervlaktewaterprojecten meer tijd vergt dan voorzien. En het effect van maatregelen in grondwaterbeschermingsgebieden door de complexiteit van het bodem- en watersysteem pas met enkele jaren vertraging zichtbaar is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Schoon grondwater

Omschrijving (toelichting)

Voor de bescherming van de kwaliteit van het grondwater doen we onder andere het volgende:

- Eisen stellen (en handhaven) op grond van de provinciale milieuverordening (in alle 38 grondwaterbeschermingsgebieden en daarbuiten)
- Signaleren of er geen achteruitgang in de grondwaterkwaliteit optreedt middels metingen.
- Uitvoeren van afspraken in het kader van het 6e Nitraatactieprogramma, waarbij in de 8 meest kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden maatregelen getroffen worden om emissies te beperken en de bodem te verbeteren (project BodemUp 1.0 is succesvol geweest in 2021 en wordt daardoor opgeschaald). De provincie maakt, samen met o.a. Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie en Brabant Water, de uitvoering en monitoring hiervan mogelijk. Tevens is gestart met een plan aanpak voor een doorstart in de grondwaterbeschermingsgebieden. In de aanpak is er synergie met de doelstelling Vitale Bodem en kringlooplandbouw (programma Landbouw en Voedsel).

Prestaties/maatregelen	Indicator	2021	2022	2023	2024
Uitvoeren maatregelen ihkv 6e Nitraatactie-programma (minder emissies en beter bodembeheer)	% landbouwgrond in 8 grondwaterbeschermingsgebieden dat deelneemt	80%	(*)	(*)	(*)
	aantal grondwaterbeschermingsgebieden waar aan norm wordt voldaan	8			

(*) Voor de periode 2022-2027 moeten deze nog worden vastgelegd.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De activiteiten uit het 6e Nitraat Actie Programma (NAP) worden door het 7e NAP opgevolgd.

Schoon oppervlaktewater

Omschrijving (toelichting)

Met het oog op schoon water hebben we samen met onze partners een reeks aan activiteiten ondernomen, waaronder:

- Prestatieafspraken met de waterschappen over inrichtingsmaatregelen in het watersysteem zoals beek- en kreekherstel en vispassages die bijdragen aan de biologische en fysische aspecten van waterkwaliteit. In 2021 zijn de nieuwe prestatieafspraken voor de periode 2022-2027 vastgelegd in de Maatwerkovereenkomsten groenblauwe opgaven 2022-2027 met de waterschappen.

· Maatregelen door grondgebruikers gericht op verminderde uit- en afspoeling van meststoffen naar bodem en water (BodemUp was succesvol in 2021 en wordt daardoor opgeschaald, en is tevens opgenomen als deelproject in het Grondwaterconvenant 2022-2027).

Prestaties/maatregelen	Indicator	2021	2022	2023	2024
Inrichtingsmaatregelen Kaderrichtlijn water door waterschappen	Beek- en kreekherstel	114 km (*)	(**)	(**)	(**)
	Vispassages	102 stuks (*)	(**)	(**)	(**)

(*) Naast de genoemde prestaties in de tabel zijn er nog 110 km beek- en kreekherstel en 39 vispassages in voorbereiding/uitvoering. Deze zijn gereed na 2021.

(**) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Mede door Corona zijn tot en met 2021 minder uitvoeringsprojecten t.a.v. Beek- en kreekherstel en vispassages gestart en duurt de uitvoering van diverse projecten langer dan vooraf geschat. Voor Beek- en kreekherstel zijn 23 km in plaats van 58 km gerealiseerd. Het aantal gerealiseerde vispassages betreft 48 stuks in plaats van 72 stuks. Doordat de subsidievoorwaarden aangeven dat de uitvoering in 2021 gerealiseerd moest zijn is er nog een restopgave die is geland in de maatwerkovereenkomsten met de waterschappen. In de recent afgesloten maatwerkovereenkomsten hebben we met de waterschappen afgesproken ons maximaal in te spannen om de doelen van 2027 te halen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Vitale Bodem. Herstellen van de vitaliteit van de bodem

Indicator: De mate waarin de Brabantse landbouwbodem vitaal is.

- Er is geen sprake meer van verdichting (meer voeding van het grondwater)
- Het gehalte aan organische stof is op voldoende niveau (betere binding meststoffen en water)
- Bodemleven is gevarieerd (betere ziektevermindering en bodemstructuur) Streven: 100% van de landbouwbodems in 2050 vitaal, gekoppeld aan klimaatadaptieve inrichting en gebruik.

Stand van zaken

De noodzaak van een vitale bodem is door klimaatverandering, die via verdroging en wateroverlast doorwerkt in agrarische opbrengsten, en aanscherpende beleidsregels (vanwege onder meer de Kaderrichtlijn Water) toegenomen. Binnen de projecten BodemUp 1.0 en Fabulous Farmers werken agrariërs aan verbetering van de bodemvitaliteit. Per bedrijf kan de bodemeigenschap die verbetering behoeft, verschillend zijn. Herstel van de vitaliteit van de bodem vergt meerjarige inzet en effecten zijn pas na enkele jaren merkbaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Met agrarische ondernemers bodemverbeteringsmaatregelen doorvoeren in landbouwgebieden

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zie de indicator bij verdrogingsaanpak Natte Natuurparels. Via het praktijkproject Bodem Up 1.0 met ruim 500 deelnemers, 2000 hectare, dat een opschaling en meerjarige voortzetting krijgt in BodemUp 2.0, en Fabulous Farmers hebben agrariërs maatregelen doorgevoerd die inspelen op de verbetering van de bodemvitaliteit en kwaliteit van het watersysteem. Door de inzet van bodemcoaches en een bedrijfsbodemen waterplan is maatwerk per bedrijf geleverd. Er is vanuit de grondgebonden landbouw veel belangstelling voor deelname aan het praktijkproject 2.0 dat begin 2023 van start gaat.

Organiseren bodemnetwerk Brabant

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het lectoraat Bodem aan de HAS, het praktijkproject Fabulous Farmers en de inspiratiebedrijven Natuurinclusieve landbouw hebben kennisuitwisselingen met agrariërs over verbetering van de bodemvitaliteit en gewasopbrengsten plaatsgevonden. Er is een verkenning uitgevoerd naar het draagvlak van een Brabants bodemnetwerk. In 2022 zal een samenwerking tussen agrarische opleidingen en Brabantse proeftuinen worden opgezet om agrariërs te voorzien van praktijkkennis over duurzaam bodembeheer en in te spelen op vragen uit de praktijk.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Aantal deelnemers aan bijeenkomsten kennisoverdracht	100	100	100	100

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Kennisbijeenkomsten op praktijklocaties en cursussen zijn goed bezocht.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- GOB BV
- Brabant Water
- Nederlandse Waterschapsbank NV

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Jaarrek. 2020 realisatie	Begroting 2021 oorspronkelijk	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021 realisatie	Vershil begroting - realisatie
Lasten					
Programmalasten	29.324 N	41.280 N	28.240 N	20.055 N	8.185 V
Toegerekende organisatiekosten	4.583 N	4.147 N	4.837 N	5.127 N	289 N
Totaal Lasten	33.907 N	45.427 N	33.078 N	25.182 N	7.896 V
Baten					
Programmabaten	7.683 V	4.922 V	6.038 V	5.517 V	521 N
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	783 V	0	0	755 V	755 V
Totaal Baten	8.466 V	4.922 V	6.038 V	6.272 V	233 V
Saldo van baten en lasten	25.440 N	40.505 N	27.039 N	18.910 N	8.129 V

Verschillenanalyse

3. Water en Bodem - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000)	7.896
	V
Groene groei Water	3.496
	V
<p>Bij het Deltaprogramma onderdeel De Hoge Zandgronden zijn de subsidieaanvragen voor waterbeschikbaarheidsprojecten van Waterschappen Brabantse Delta en De Dommel vanwege Corona vertraagd ontvangen. Deze subsidies zijn in februari 2022 alsnog toegekend. Ook de bijdrageregeling klimaatadaptatieprojecten gemeenten heeft in 2021 tot minder subsidieverstrekingen geleid dan gedacht. De prioriteit van de gemeenten ligt voornamelijk bij aanvragen in het kader van de Rijksimpulsregeling. Aanvragen in het kader van de provinciale bijdrageregeling worden in de loop van 2022 verwacht en daartoe worden de gemeenten ook gestimuleerd.</p>	
Deltaprogramma - Veilig/Rivieren	2.095
	V
<p>Voor een aantal rivierversuimingsprojecten zijn de in 2021 verwachte aanvragen voor provinciale bijdragen niet in 2021 binnengekomen. Deze uitgaven schuiven door naar 2022.</p>	
Fysieke gezonde leefomgeving water	1.372
	V
<p>De onderbesteding komt met name doordat het verwachte volume aan projectaanvragen voor Stuw doelen buiten N2000 gebieden niet is behaald. De aanvragen in financiële zin vielen kleiner uit dan verwacht doordat een aantal projecten een langere doorlooptijd kennen en daardoor niet binnen de realisatietermijn van de subsidievoorwaarden (namelijk 31 december 2021) vielen. Ook zijn, mede door Corona, een aantal uitvoeringsprojecten ter bevordering van de gezonde leefomgeving vertraagd.</p>	
Venherstel	300
	V
<p>De verwachte subsidieaanvraag is later ontvangen dan verwacht (eind 2021) waardoor deze begin 2022 wordt beschikt en daarmee buiten de jaarcijfers 2021 valt.</p>	
Samenwerken Water	399
	V
<p>De communicatiemomenten ten aanzien van de uitrol van het Regionaal Water- en Bodem Programma hebben door de late vaststelling slechts beperkt plaats kunnen vinden in 2021. Ook heeft het samenwerkingsorgaan Programmabureau KRW/DHZ in 2021, mede door corona, een aantal projecten niet kunnen oppakken.</p>	
Interim-bedrijvenregeling	372
	V
<p>Er is een onderbesteding bij de uitvoering van de Bedrijvenregeling. Dit betreft een Rijkssubsidie waarbij het Ministerie goedkeuring (middels een beschikking) moet verlenen op de uitbetaling van toegekende financiën. Door vertraging bij het Ministerie is er nog geen beschikking ontvangen.</p>	
Toegerekende organisatiekosten	289
	N
<p>De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde uren-inzet hoger uit.</p>	
Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	151
	V
3. Water en Bodem - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	233
	V
Inkomsten rivierversuiming	1.000
	N
<p>De verwachte bijdrage in 2021 van het Rijk wordt in 2022 ontvangen omdat door het rijk nog naar een geschikte methode voor het transfereren van de middelen wordt gekeken.</p>	
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	755
	V
<p>De bijdrage in toegerekende organisatiekosten komt hoger uit.</p>	
Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	479
	V

